

ΟΙ ΚΑΛΙΚΑΝΤΖΑΡΟΙ ΤΗΣ ΙΜΒΡΟΥ

Μια φορά και ένα καιρό, ζούσαν στην Ίμβρο δυο αδέρφια. Ο ένας ήταν πολύ πλούσιος και είχε πολλά κτήματα κι ο άλλος ήταν πολύ φτωχός και είχε πολλά παιδιά. Ο φτωχός δούλευε σκληρά για να συντηρήσει τη φαμίλια του, ενώ ο πλούσιος, αν και άτεκνος, ήταν πολύ φιλάργυρος.

Εκείνα τα Χριστούγεννα, στου φτωχού το σπίτι πέρασαν με ψωμί κι ελιές, ενώ ο πλούσιος είχε απ όλα τα καλά στο τραπέζι του. Την παραμονή της Πρωτοχρονιάς, ο φτωχός πήγε στο νερόμυλο για να πάρει λίγο αλεύρι, μα ο μυλωνάς δεν του έδωσε, γιατί δεν είχε να πληρώσει. Καθώς γύριζε λυπημένος στο χωριό και συλλογιζόταν πώς θα πήγαινε πάλι στα παιδιά του με άδεια χέρια, άκουσε πίσω του κουδούνια και ποδοβολητά ζώων.

«Λες να είναι καλικάντζαροι χρονιαρά μέρα;» αναρωτήθηκε, σκαρφαλώνοντας γρήγορα σε ένα ψηλό δέντρο για να κρυφτεί στα κλαδιά του. Τα ζώα με τους συνοδούς τους σταμάτησαν κάτω από το δέντρο. Τότε άκουσε μια βροντερή φωνή να λέει:

«Ατσιλ αγατζίμ ατσιλί!», που θα πει **«άνοιξε, δέντρο μου, άνοιξε!»**

Αμέσως ο κορμός του δέντρου άνοιξε στα δύο κι από μέσα ξεχύθηκε ένα φως τόσο δυνατό, που έλαμψε ο τόπος τριγύρω. Τότε ο φτωχός είδε με τρόμο σαράντα καλικάντζαρους, μαυριδερούς κι ασχημομούρηδες, με μυτερά κέρατα, μαλλιαρές ουρές και νύχια γυριστά, να σέρνουν σαράντα μουλάρια τόσο φορτωμένα, που με το ζόρι στέκονταν στα πόδια τους!

Από τη ρίζα του δέντρου ξεκινούσαν κάποιες ξύλινες, στριφογυριστές σκάλες, που απλώνονταν σε βάθος, όσο έφτανε το βλέμμα του. Οι καλικάντζαροι φορτώθηκαν τα σακιά και κατέβαιναν τις σκάλες για να τα στοιβάξουν στις υπόγειες αποθήκες τους. Αφού τελείωσαν αυτή τη δουλειά, ο αρχηγός τους φώναξε ένα μικρό καλικάντζαράκι και το διέταξε:

«Φέρε μου το μύλο, μικρέ!»

Τότε το καλικάντζαράκι άνοιξε ένα κρυφό συρτάρι, σκαλισμένο στη ρίζα του δέντρου, πήρε ένα μύλο μικρό, σαν εκείνους που αλέθουν τον καφέ, και τον παρέδωσε στον αρχηγό του με μια αστεία υπόκλιση.

Ο αρχηγός των καλικάντζαρων πήρε το μύλο, στάθηκε όρθιος με μεγάλη επισημότητα, τον σήκωσε ψηλά τεντώνοντας τα χέρια του και βροντοφώναξε:

«Μύλε μου, αφέντη μύλε μου, βγάλε σωρούς κριθάρια νόστιμα σα ζαχαρωτά, γα φάνε τα μουλάρια!»

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη φράση του κι ο μύλος άρχισε να βγάζει σπόρους κριθαριού, αφράτους και λαχταριστούς σαν ένα βουνό από κουφέτα! Τα μουλάρια έφαγαν με την ψυχή τους, μέχρι που οι κοιλιές τους φούσκωσαν σαν μπαλόνια.

Τότε ο Αρχικαλικάντζαρος σκέπασε με την παλάμη του το μύλο, φύσηξε τρεις φορές κι εκείνος σταμάτησε να βγάζει κριθάρι.

Έπειτα τον κράτησε πάλι ψηλά και φώναξε:

«Μύλε μου, αφέντη μύλε μου βγάλε κρέας ψημένο, να φαν τα παλικάρια μου κι εγώ να μη χορταίνω!»

Αμέσως ο μύλος άρχισε να βγάζει κρέατα τραγανιστά και ροδοκοκκινισμένα. Οι καλικάντζαροι στρώθηκαν γύρω του κι έφαγαν του σκασμού! Με τον ίδιο τρόπο ο μύλος έβγαλε πίτες, αβγά, φρούτα, τυρί, γλυκίσματα και μπόλικο κρασί.

Ο φτωχός παρακολουθούσε τα συμβάντα από την κορυφή του δέντρου με ανοιχτό το στόμα.

«Αχ, ας είχα κι εγώ έναν τέτοιο μύλο, μόνο για μια μέρα έστω, για απόψε που είναι Πρωτοχρονιά. Πόσο θα χαιρόνταν τα καημένα τα παιδάκια μου...» συλλογιζόταν κι η καρδιά του μάτωνε από τη στενοχώρια.

Κοντά στα ξημερώματα, ο αρχηγός είπε στους άλλους καλικάντζαρους:

«Καλικάντζαροι, αδέρφια, ροκάνες πάρτε μα και ντέφια! Προτού λαλήσει ο πετεινός, σε άλλους τόπους πάμε, χίλιες να κάνουμε ζημιές, μπελάδες στις νοικοκυρές και πριν αγιαστούνε τα νερά, στο δέντρο μας γυρνάμε».

Οι καλικάντζαροι αλάλαξαν ενθουσιασμένοι και η γη σείστηκε από τις αγριοφωνάρες τους. Ανέβηκαν στα μουλάρια τους και χτυπώντας τα με τις ουρές τους έγιναν άφαντοι!

Ο Αρχικαλικάντζαρος, αφού φύλαξε με προσοχή το μύλο στην κρυψώνα του, καβαλίκεψε το μουλάρι του, ανέβηκε τη σκάλα και είπε στο δέντρο: **«Καπάν, αγατζίμ, καπάν»**, δηλαδή **«κλείσε, δέντρο μου, κλείσε»**.

Αμέσως το δέντρο έκλεισε κι ο τόπος σκοτείνιασε κι ησύχασε ξανά. Έπειτα έδωσε μια και εξαφανίστηκε και αυτός. Ο φτωχός χωρικός κατέβηκε φοβισμένος από την κορυφή του δέντρου. Ενώ ετοιμαζόταν να φύγει, κοντοστάθηκε κι αποφάσισε να δοκιμάσει την τύχη του.

Στάθηκε στη ρίζα του δέντρου και φώναξε **«Ατσιλ, αγατζιμ, ατσιλ!»**. Αμέσως το δέντρο άνοιξε κι ο χωρικός θαμπώθηκε από το φως που ξεχύθηκε από μέσα του! Κατέβηκε τα σκαλοπάτια και είδε αμέτρητες κάμαρες γεμάτες χρυσάφι, ασήμι και πολύτιμα πετράδια!

Ήταν, ωστόσο, άνθρωπος λογικός και καθόλου πλεονέκτης.

«Δε μου χρειάζεται τίποτα απ όλα αυτά, παρά μόνο ο μύλος», σκέφτηκε.

Βρήκε την κρυψώνα του, τον πήρε, ανέβηκε πάλι τα σκαλοπάτια, διέταξε το δέντρο να κλείσει με τα μαγικά λόγια και τράβηξε για το σπίτι του.

Φανταστείτε τι έγινε όταν ο φτωχός ο χωρικός πήγε στην οικογένειά του και ο μύλος άρχισε να βγάζει άφθονα ό, τι αγαθά τού ζητούσε: φαγητά, ρούχα, παιχνίδια για τα παιδιά, χρήματα. Η γυναίκα του κόντεψε να τρελαθεί από τη χαρά της!

Την Πρωτοχρονιά ο φτωχός και η οικογένειά του πήγαν στην εκκλησιά με καινούργιες φορεσιές και έριξαν χρυσά νομίσματα στο δίσκο. Όλο το χωριό απορούσε με αυτό το θαύμα. Περισσότερο από όλους όμως, παραξενεύτηκε ο πλούσιος αδερφός του.

«Κάτι τρέχει, κάποιος θησαυρό θα βρήκε αυτός...» συλλογίστηκε και τα μάτια του γυάλιζαν από την απληστία.

Πήγαινε, λοιπόν, κάθε μέρα και τους έταζε διάφορα, για να του αποκαλύψουν το μυστικό. Μια μέρα πίεσε τόσο πολύ τη γυναίκα του αδερφού του, που εκείνη ξεχάστηκε και του φανέρωσε το μυστικό τραγουδώντας: **«Από το μύλο μας το μαγικό ότι ζητήσω έχω εγώ. Κι εσένα που μας περιφρονούσες και διόλου δε μας συμπονούσες, θα σε περάσουμε στα πλούτη, τσιγκούνारे γεροξεκούτη!»**

Ο πλούσιος αδερφός κόντεψε να σκάσει από τη ζήλια του. Ο μύλος τού έγινε έμμονη ιδέα. Έβαλε στόχο να τον αποκτήσει με κάθε μέσο και να φύγει από την Ίμβρο. Άρχισε, λοιπόν, να καλοπιάνει τον αδερφό του:

«Δώσε μου το μύλο και θα σου χαρίσω όλη μου την περιουσία. Θα μείνεις μοναδικός άρχοντας αυτού του τόπου».

«Μα την παραμονή των Θεοφανίων, οι Καλικάντζαροι θα επιστρέψουν και θα αναζητήσουν το μύλο τους. Τι θα γίνει τότε; Θα καταλάβουν ότι τους τον πήραμε και θα θελήσουν να μας εκδικηθούν. Εγώ σκοπεύω αύριο να τον επιστρέψω στη θέση του. Μου φτάνουν και μου περισσεύουν όσα αγαθά απέκτησα», του απαντούσε ο φτωχός αλλά μυαλωμένος αδερφός.

«Την παραμονή των Θεοφανίων, εγώ θα έχω φύγει από την Ίμβρο! Θα ναυλώσω ένα καϊκι και θα ταξιδέψω μακριά, σε τόπο που δε θα τον ξέρει κανείς. Ο μύλος θα βρίσκεται πλέον στα χέρια μου κι αν οι καλικάντζαροι θελήσουν να εκδικηθούν, το κακό θα βρει μονάχα εμένα!» επέμενε ο πλούσιος που το μάτι του δε χόρταινε με τίποτα.

Με τα πολλά, ο φτωχός δέχτηκε να παραδώσει στον πλούσιο αδερφό του το μύλο, με αντάλλαγμα την περιουσία του. Αμέσως ο πλούσιος κατέβηκε στο λιμάνι, για να ναυλώσει ένα καΐκι και να φύγει από το νησί. Δε βρήκε, όμως, και γύρισε στο σπίτι του άπρακτος, γιατί κανένα καΐκι δεν έφευγε πριν αγιαστούν τα νερά.

Αλλά και οι Καλικάντζαροι αντί να γυρίσουν στο δέντρο τους την παραμονή των Θεοφανίων, γύρισαν μια μέρα νωρίτερα. Όταν ο αρχηγός τους είδε ότι έλειπε ο μύλος τους, έγινε κατακόκκινος από το θυμό του! Διέταξε να σκορπιστούν σε όλα τα γύρω χωριά και να βρουν τον κλέφτη.

Ωστόσο, ένα μικρό καλικαντζαράκι είχε σκαρφαλώσει στο τζάκι το βράδυ που συνομιλούσαν τα δυο αδέρφια και άκουσε όλα όσα είπαν. Έτρεξε στον Αρχικαλικάντζαρο και του τα είπε χαρτί και καλαμάρι: **«Απόψε φεύγει ο κλέφτης του μύλου, αφεντικό! Κατέβηκε χτες στο γιαλό να βρει καΐκι, μα δεν τα κατάφερε».**

«Μπράβο, καλικαντζαράκι μου! Άκουσε τώρα πώς θα τον παγιδέψουμε. Εγώ θα κατέβω στο λιμάνι του Κάστρου και θα περιμένω μέσα σε μια βάρκα. Εσύ θα πας στον κλέφτη του μύλου μας μεταμφιεσμένος σε ναύτη και θα του πεις ότι πρέπει να κατέβει αμέσως στο λιμάνι με τα πράγματά του, γιατί θα σαλπάρουμε νωρίς, για να φτάσουμε στη Σαμοθράκη πριν αγιαστούν τα νερά», πρόσταξε ο Αρχικαλικάντζαρος.

Έτσι κι έγινε. Σε λίγο έφτασε στο λιμάνι ο πλούσιος αδερφός με τη γυναίκα του και με ένα καλάθι που είχε μέσα το μύλο. Μπήκε στο καΐκι μαζί με το καλικαντζαράκι, που ήταν μεταμφιεσμένο σε ναύτη. Ο Αρχικαλικάντζαρος που παρίστανε τον καπετάνιο σήκωσε αμέσως άγκυρα για Σαμοθράκη. Σε όλο το ταξίδι ο πλούσιος αδερφός και η γυναίκα του παρακαλούσαν να ξημερώσει γρήγορα και να αγιαστούν τα νερά, για να πάψουν να κινδυνεύουν από τους καλικάντζαρους. Οι καλικάντζαροι, πάλι, συλλογίζονταν με τι τρόπο θα άρπαζαν το μύλο από το καλάθι του. Ήταν βλέπετε, σκεπασμένος με ένα πετσετάκι, που είχε επάνω του κεντημένο ένα σταυρό! Πού να πλησιάσουν οι καλικάντζαροι!

Γύρω στα μεσάνυχτα, είπε ο καπετάνιος στο ναύτη του: **«Βάλε να βράσει λίγο ρύζι, να κάνεις σούπα να φάμε, γιατί πείνασα».**

«Στις προσταγές σου, καπετάνιε μου», είπε το ναυτάκι-καλικαντζαράκι κι άναψε την πυροστιά στην πλώρη, για να φτιάξει τη σούπα.

Μετά από λίγο, φώναξε: **«Καπετάνιε, ξεχάσαμε να πάρουμε αλάτι και θα φας τη σούπα σου ανάλατη».**

«Δεν τρώγεται ανάλατη αυτή η σούπα, βρε ναυτόπουλο! Έχασες τα μυαλά σου; Μήπως τυχόν έχετε μαζί σας λίγο αλάτι;» ρώτησε τον πλούσιο αδερφό και τη γυναίκα του ο καπετάνιος.

«Εμείς έχουμε ότι θελήσουμε, μόνο σίμωσε να πάρεις το αλάτι που ζήτησες», είπε ο πλούσιος αδερφός με έπαρση κι έβγαλε το μύλο απ το καλάθι του.

Τον κράτησε μπροστά του με τα χέρια τεντωμένα και είπε δυνατά: **«Μύλε μου, αφέντη μύλε μου, βγάλε ψιλό αλάτι, να νοστιμίσει η σούπα μας, σύμφωνα με τα γούστα μας!»**

Δεν πρόλαβε να τελειώσει τη φράση του και ο μύλος άρχισε να βγάζει αλάτι. Άλλο που δεν ήθελαν κι οι καλικάντζαροι κι όρμησαν να τον αρπάξουν! Όσο πάλευαν με τον πλούσιο αδερφό και τη γυναίκα του, ο μύλος έβγαζε αλάτι ασταμάτητα και το καϊκι άρχισε να γεμίζει και να βουλιάζει από το παραπανίσιο βάρος.

Έτσι τους βρήκε το ξημέρωμα. Ξαφνικά, από την αντικρινή στεριά της Σαμοθράκης ακούστηκαν ψαλμωδίες, το **«Εν Ιορδάνη βαπτιζομένου Σου Κύριε!...»**

Τότε οι καλικάντζαροι εξαφανίστηκαν στη στιγμή, το καϊκι βούλιαξε και ο πλούσιος αδερφός με τη γυναίκα του βρέθηκαν στη θάλασσα.

Καθώς πάλευαν με τα κύματα να σωθούν, ο μύλος τούς ξέφυγε από τα χέρια και πήγε στον πάτο της θάλασσας. Με τα χίλια ζόρια κατάφεραν να βγουν στην ακτή της Σαμοθράκης κολυμπώντας και κατάλαβαν ότι όλα τα πλούτη του κόσμου δεν άξιζαν όσο η ζωή τους.

Ο μύλος βρίσκεται ακόμη βυθισμένος στο θαλάσσιο πέρασμα ανάμεσα στην Ίμβρο και τη Σαμοθράκη, που είναι από τα βαθύτερα σημεία του Αιγαίου και συνεχίζει να βγάζει αλάτι. Για αυτό η θάλασσα είναι πολύ αλμυρή, όσες βροχές και να κάνει, όσα ποτάμια με γλυκό νερό και να χυθούν μέσα της.

Λαϊκό παραμύθι από τη Σαμοθράκη